

ת"פ (ירושלים) 73380-05-23 - שלום אמסלם נ' מדינת ישראל

ת"פ (ירושלים) 73380-05-23 - שלום אמסלם ואח' נ' מדינת ישראל/שלום ירושלים

ת"פ (ירושלים) 73380-05-23

1. שלום אמסלם

2. נ.נויה אחזקות ופיתוח בע"מ

נגד

מדינת ישראל

בית משפט השלום בירושלים

[28.05.2025]

כבוד השופטת סיגל אלבו

החלטה

לפני בקשת המבקשים, הנאשמים 1 ו-2, למתן צו להמצאת מסמכים, בהתאם לסעיף 108 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

הרקע להגשת הבקשה

1. כנגד המבקשים הוגש כתב אישום המייחס להם עבירות על חוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, על חוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 ועל חוק שמירת ניקיון, תשמ"ד-1984.

2. בתמצית, נטען בכתב האישום, כי במשך כחצי שנה עובר ליום 15.8.21 (להלן: "תקופת הפעילות") פינתה הנאשמת 1 מכולות מלאות בפסולת בניין מאתרי בנייה באמצעות משאית מסוג סקניה ל.ז. 2826958 והשליכה את הפסולת בשטח פתוח בחלקו האחורי של משק 59 במושב שדות מיכה. השלכות הפסולת בוצעו בהוראת הנאשם 2, הבעלים ומנהלה של הנאשמת 1. בהזדמנויות רבות שמספרן אינו ידוע במדויק למאשימה, חלקן על ידי הנאשם 3, שהועסק כנהג משאית אצל הנאשמת 1. פסולת הבניין, אשר כללה שברי בלוקים, חתיכות בטון, באלות, שברי גבס וכיוצ"ב, הושלכה בשטח הפתוח במקום או על הקרקע או בתוך מכולות שהוצבו בו על ידי הנאשמת 1, ובמועד מאוחר יותר, פונתה הפסולת על ידי הנאשמת 1 לאתרי פסולת מורשים. ביום 11.7.21 בשעה 12:20 לערך, הגיעה המשאית למקום כשהיא עמוסה בפסולת בניין, והשליכה את פסולת הבניין על קרקע במקום. בתקופת הפעילות שימש השטח הפתוח במקום כתחנת מעבר בלתי חוקית לפסולת בניין, נערמה בו ערימה גדולה של פסולת בניין מסוגים שונים על שטח של כ-200 - 300 מ"ר, בנוסף למכולות שהונחו במקום, כל זאת מבלי שהיה לנאשמים 1 ו-2 רשיון מתאים ומבלי לקיים את דרישותיהן של תקנות רישוי עסקים להפעלת תחנת מעבר לפסולת ותקנות מניעת מפגעים.

טענות המבקשים

3. המבקשים טוענים כי בפיהם טענות להגנה מן הצדק, המצדיקות את ביטול כתב האישום, ובכלל זה טענה לאכיפה בררנית. לטענתם, כתב האישום מפלה את המבקשים לעומת מקרים אחרים בהם לא הוגש כתב אישום, או שהטיפול נגמר באמצעי אכיפה אחרים, וכי הגשת כתב האישום נוגדת את מדיניות האכיפה של המאשימה. המבקשים טוענים כי המסמכים והנתונים העובדתיים שיש בהם לתמוך בטענותיהם מצויים בידי המאשימה, ולא היו חלק מחומר החקירה. לפיכך, ועל מנת שלא תיפגע הגנת המבקשים, יש להורות למאשימה להעביר לידיהם את המסמכים הבאים:
- א. מסמך מדיניות העמדה לדין או מדיניות אכיפה בעניין העבירות נשוא כתב האישום.
- ב. נתונים אודות מספר תיקי האכיפה הכולל, העוסקים בהפעלת תחנת מעבר, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי, ושנוהלו החל מחודש ינואר 2021.
- ג. נתונים אודות מספר השימועים שהתקיימו במסגרת תיקי האכיפה, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
- ד. נתונים אודות מספר תיקי האכיפה שהסתיימו בבירור קנס או ברירת משפט, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
- ה. נתונים אודות מספר ברירות הקנס או ברירות משפט שניתנו לפי חוק שמירת הניקיון, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
- ו. נתונים אודות מספר כתבי האישום שהוגשו בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
- ז. נתונים אודות מספר התיקים שהסתיימו באזהרה לפי חוק שמירת הניקיון, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
- ח. נתונים אודות מספר צו לשמירת ניקיון לפי חוק שמירת ניקיון שהוטלו על ידי הממונה, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
- ט. נתונים אודות מספר התיקים שנשמכו בהם הליכי האכיפה לאחר ביצוע צו לשמירת הניקיון ומספר התיקים בהם הוגשו כתבי אישום לאחר ביצוע הצו, בחלוקה לפי מחוז גיאוגרפי מינהלי.
4. עוד התבקש, כי בכל הנתונים המפורטים לעיל, תציין המאשימה האם מדובר במפוקחים להם יש עבר סביבתי נקי, וכי המבקשים מסכימים כי יושחרו פרטים מזהים אודות המפוקחים.
5. המבקשים טוענים כי החומר המבוקש מצוי בליבת המחלוקת ומתייחס למדיניות של העמדה לדין, ודרוש לצורך מימוש זכותם של המבקשים להליך הוגן וביסוס הטענה של אכיפה בררנית. למבקשים יש יסוד סביר להניח, כי בנסיבות העניין, ובהשוואה למקרים אחרים, הידועים להם והקשורים להגשת כתב האישום, היה על המאשימה להימנע מהגשת כתב האישום. אף התיאור העובדתי של העבירות הוא שגוי, ואינו מגובה בראיות.

6. לטענת המבקשים, הנתונים יוכיחו כי קיימת אכיפה בררנית, וכי המאשימה תוכל לאוספם בפרק זמן קצר יחסית, משום שלמיטב ידיעת המבקשים אין המדובר בעבירה שכיחה, וכי יש להתייחס לבקשות מסוג זה ביד רחבה. טענות המאשימה
7. המאשימה מתנגדת לבקשה וטוענת כי המבקשים לא הניחו תשתית ראשונית המצדיקה העברת הנטל אל המאשימה להבאת החומר, והפנתה לפסיקה, בה נקבע כי הנטל הראשוני לצורך קבלת מידע ומסמכים לשם העלאת טענה לאכיפה בררנית מוטלת על הנאשם.
8. עוד טענה המאשימה, כי הבקשה מחייבת עיבוד של מקרים רבים מכל רחבי הארץ לפי קטיגוריות שונות, דבר המטיל נטל משמעותי על כתפי המאשימה, והמבקשים אף דורשים כי בכל מקרה ייבדק עברו הסביבתי של המפוקח, זאת כאשר לא הניחו בסיס ראשוני של לחשד בדבר אכיפה בררנית.
9. המאשימה הפנתה לת"פ 29907-09-20 מדינת ישראל נ' חוסם עוודאללה, שם הורשע הנאשם בהפעלת תחנת מעבר ומיון של פסולת ובהובלת פסולת ללא רישיון באזור המועצה האזורית מטה יהודה, שם פעלו גם המבקשים. תשובת המבקשים
10. בתשובה לטענות המאשימה, טענו המבקשים כי הנתונים מצויים בידי המאשימה, הם חיוניים להגנתם, ומן הראוי כי המאשימה לא תמנע העברה של נתונים, אשר יש בהם להביא לזיכוי הנאשמים.
11. עוד נטען, כי חומר הראיות בתיק מקים בסיס לטענת הגנה מן הצדק, שכן קיימת רק תצפית אחת המתעדת השלכה אחת של חומר מתוך חמש תצפיות בתיק, כי הנאשמים פינו פסולת לאתרים מורשים, וניתן לנאשמים צו ניקוי שקיים באופן מיידי, והוטל עליהם עונש משמעותי של איסור שימוש ברכב. לפיכך, לא היה מקום לנקוט בהליך פלילי והנאשמים בטוחים כי בנסיבות דומות לא ננקטו על ידי המאשימה הליכים פליליים. מדובר במידע שהמאשימה חייבת לחשוף לפי חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998, אך לנוכח סד הזמנים הקצר, המסלול המתאים הוא בקשה לפי סעיף 108 לחסד"פ.
12. אשר לעניין עוודאללה אליו הפנתה המאשימה, נטען כי הנאשם באותו עניין המשיך להפעיל תחנת מעבר לאחר שביצע צו ניקוי והתקופה בעניינו נפרסה על פני שנתיים. דיון והכרעה
13. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי למסקנה כי יש לדחות את הבקשה ברובה, למעט הבקשה להמצאת מסמך מדיניות העמדה לדין או מדיניות האכיפה בעניין העבירות נשוא כתב האישום, ככל שבידי המאשימה קיים מסמך כזה.
14. כאמור, המבקשים טוענים כי המידע המבוקש, כפי שפורט לעיל, דרוש לצורך הוכחת טענה של אכיפה בררנית.

15. בבג"ץ 4922/19 אפרים נווה נ' מדינת ישראל (9.12.19) דן בית המשפט העליון באופן השימוש במסלול של בקשה לפי סעיף 108 לצורך ביסוס טענת אכיפה בדרנית, תוך שקבע: "... הנאשם אינו יכול לפטור את עצמו מהנטל של הנחת תשתית ראשונית לצורך קבלת מידע הנוגע למדיניות האכיפה, בטענה כי על פי חוק חופש המידע הוא ממילא זכאי לקבל את המידע והנתונים. אין לקבל את טענת העותרים כי עצם הנטל להניח תשתית ראייתית כלשהי לטענה של אכיפה בדרנית, קולע את הנאשם ל"מעגל שוטים", באשר על מנת להוכיח טענת אכיפה בדרנית העותרים נזקקים למידע. טענה מעין זו נשמעת לעיתים תכופות גם לגבי התנאי המקדמי של רלוונטיות - הכיצד יכול נאשם להוכיח כי מסמך מסוים הוא רלוונטי לקו ההגנה שלו, אם לא מתאפשר לו לעיין תחילה באותו מסמך. אלא שטענות מעין אלה נדחו בפסיקה, והתנאי המקדמי של רלוונטיות נותר כתנאי סף. השורה התחתונה היא, שהנטל הראשוני לצורך קבלת מידע ומסמכים לשם העלאת טענה לאכיפה בדרנית מוטל על הנאשם. אין להפוך את היוצרות, באופן שהליכי הגילוי והעיון ישמשו בסיס להנחת התשתית הראייתית הראשונית בבחינת "נעשה ונשמע" - נקבל את המידע והמסמכים מתוך תקווה כי מהם תצמח התשתית הנדרשת להגנה מן הצדק. גישה זו מקובלת גם בקרב תומכיה המובהקים של הגנה מן הצדק "במקרים הראויים שבהם הנאשם יציג תשתית לכאורית ראשונית שיש בה כדי לתמוך בטענתו, דומה כי יהא זה מן הראוי להורות לתביעה להשלים את התמונה העובדתית בכל אותן סוגיות שלנאשם לא הייתה, מטבע הדברים נגישות אל פרטיהן" (ישגב נקדימון הגנה מן הצדק 412, ה"ש 140 (מהדורה שניה, 2009) (הדגשה הוספה - י"ע) (להלן: נקדימון)). מכאן, שאין להורות לתביעה למסור מידע מכוח סעיף 108 לחסד"פ ללא ראיות ראשוניות, ושימוש בסעיף זה יעשה רק לאחר שהנאשם פסע אל גדרה של הטענה לאכיפה בדרנית לפי סעיף 149(10 לחסד"פ). איננו קובעים מסמרות לגבי רף הנטל הראשוני שנדרש מנאשם, אך ניתן לומר כי הרף לצורך קבלת מידע ומסמכים נמוך מהרף שנדרש להוכחת האכיפה הדרנית עצמה".
 16. במקרה זה, המבקשים לא הניחו תשתית ראייתית ראשונית להוכחת קיומה של טענת אכיפה בדרנית, המצדיקה את מסירת המידע המפורט בסעיפים 8.2 - 8.9 לבקשה. כל שטענו המבקשים הוא כי למיטב ידיעתם ובהשוואה למקרים אחרים, היה על המאשימה להימנע כתב אישום בעניינם, שכן בנסיבות דומות לא ננקטו הליכים פליליים. המבקשים לא הצביעו ולו על מקרה אחד בו למיטב ידיעתם, בנסיבות דומות, לא הוגש כתב אישום, והמאשימה בחרה להסתפק בהליכי אכיפה אחרים. משכך, לא עמדו בנטל הראשוני להוכחת טענת אכיפה בדרנית, המצדיק לחייב את המאשימה במתן המידע המבוקש. יצוין כי מדובר במידע רב הכולל את כל הליכי האכיפה שננקטו בארץ בארבע השנים האחרונות, תוך פילוח לפי אזורים ובדיקת העבר בסביבתי של המבצע. בהעדר תשתית ראשונית לקיומה של אכיפה בדרנית, אין מקום להורות למאשימה לספק מידע זה.
 17. אשר למסמך מדיניות העמדה לדין או מדיניות אכיפה בעניין העבירות נשוא כתב האישום, הרי שמצאתי מקום להיעתר לבקשה זו, על מנת לאפשר למבקשים להוכיח את טענתם כי העמדתם לדין נעשתה בניגוד למדיניות אכיפה.
 18. לפיכך, וככל שקיים מסמך בעניין מדיניות אכיפה/העמדה לדין בעניין העבירות נשוא כתב האישום, אני מורה למאשימה להעבירו לידי ב"כ המבקשים, עד ליום 15.6.25.
 19. נקבע לדיון תזכורת במעמד הצדדים ביום בשעה 6.7.25 בשעה 10:30.
 20. המזכירות תשלח העתק ההחלטה לצדדים.
- ניתנה היום, א' סיוון תשפ"ה, 28 מאי 2025, בהעדר הצדדים.